

LABORATORIENYT

INFORMATION TIL PRAKTISERENDE LÆGER

11. UDGAVE FEBRUAR 2023

Undersøgelse af brug af anæmi algoritmen i almen praksis

Af Pernille Just Vinholt, ledende overlæge, Blodprøver og Biokemi, OUH

Som laboratorieprofil i WebReq kan bestilles en Anæmiudredning. Denne vil vi gerne opfordre til, at I anvender som screening hos voksne med anæmi.

Bestillingen udløser altid måling af hæmoglobin, ferritin og MCV. Algoritmen bestiller selv flere analyser afhængigt af de indledende resultater. Dette kan være reticulocytter, haptoglobin, folat og cobalamin.

Anæmiudredningsprofilen indgår nu også i Diagnostisk Pakke ved mistanke om alvorlig sygdom. Algoritmen anvendes i hele Regionen og er udarbejdet i samarbejde mellem klinisk biokemi og hæmatologi med inddragelse af praksiskonsulent.

Vi har for nyligt lavet en spørgeskemaundersøgelse om brugen af algoritmen i almen praksis. Herunder er feedback på nogle af pointerne, som undersøgelsen viste. Det kan desuden bemærkes, at deltagerne rapporterede, at man får informationer fra laboratoriet omkring udredningsalgoritmer overvejende som skriftlig vejledning eller e-læring.

Omkring anæmi algoritmen

De fleste deltagere er tilfredse, men 12% finder ikke algoritmen anvendelig, da den ikke bestiller de analyser, som er ønsket:

- **Anbefaling:** Algoritmen er til generel screening og må gerne anvendes endnu mere flittigt til dette formål, end vi i dag ser,

hvor det stadig er en mindre andel, der udredes. Har man en specifik mistanke om typen af anæmi, så kan man i stedet bestille de relevante analyser.

Det ønskes, at anæmiudredning udløses generelt ved lavt hæmoglobin:

- **Anbefaling:** Da algoritmen ikke folder sig videre ud, når der ikke er anæmi, så er det fint, at anæmiudredningen anvendes bredt, også ved mistanke om anæmi, som endnu ikke er påvist med lavt hæmoglobin. Dog bør den ikke anvendes generelt i stedet for hæmoglobin, da det vil være for dyrt og formålsløst. Vi har fx set tilfælde, hvor der er foretaget 22x udredning i løbet af lidt over et år. Vi anbefaler, at en erkendt, afklaret anæmi følges primært med hæmoglobin. Især ser vi mange kontrolmålinger af cobalamin, hvilket er dyrt og ofte unødvendigt.

Det ses som en ulempe, at anæmiudredningen ikke kan anvendes til alle personer med anæmi:

- **Anbefaling:** Algoritmen må ikke anvendes til børn, da de har andre referenceintervaller end voksne. Hos voksne må den gerne bruges, men man skal være opmærksom på, at der kan være forskel i behandlingsvejledninger hos forskellige patientgrupper, fx nyresyge og gravide.

Vedligeholdelse af mikroskoper

Af Dorthe Eva Tinch, laboratoriekonsulent og underviser, Blodprøver og Biokemi, OUH

Det er vigtigt, at jeres mikroskoper vedligeholdes, både af hensyn til patientsikkerheden, hvor kvaliteten af svaret er vigtig for behandlingen af patienten, og hvis mikroskopet vedligeholdes korrekt, vil det betyde færre omkostninger i reparationer og/eller udskiftning af mikroskopet.

Nedenfor er anbefalinger til vedligeholdelse af jeres mikroskop.

- Når mikroskopet ikke er i brug, bør det dækkes til for at hindre støv i at sætte sig på linsefladerne.
- Støvparkler på linseflader fjernes vha. et stykke linsepapir. Undgå køkkenrulle, papirservietter m.m., da det ridser linsene - og vil gøre kvaliteten af jeres mikroskopi ringere. Der kan evt. bruges rensebenzin og eftertørres med et tørt stykke linsepapir.
- For at komme helt ud i kanten af objektivet foldes linsepapiret, så der dannes en spids.
- Olieobjektiver aftørres med linsepapir fugtet med rensebenzin og eftertørres med et tørt stykke linsepapir.
- Hver dag bør objektiver renses med rensebenzin og eftertørres med rent, tørt linsepapir.
- Mikroskopet bør aftørres for støv og dækkes til efter endt arbejdsdag.

Brug aldrig ethanol (sprit), da det kan opløse det kitmiddel, der holder linsene på plads i objektivet. Støv og olie kan trænge ind bag frontlinsen og vil bevirke varig billedforringelse. Hvis jeres mikroskop er uklart, og rens ikke hjælper, kan dette problem mistænkes. Skaden er uoprettelig, og linsen skal udskiftes - en udgift, som kan undgås ved korrekt vedligeholdelse.

Ændret rekvirering, analyseprincip og resultat afgivelse for misbrugsanalyser

Af Anne Alnor, læge, Blodprøver og Biokemi, OUH

Den 29. september 2022 ændrede vi analyseprincip for misbrugsanalyserne, således at disse nu analyseres vha. massespektrometri. Det betyder, at der ikke længere udføres screen-analyser, men udelukkende konfirmatoriske analyser. Tidligere har det været således,

at man først har udført en immunkemisk screen-analyse for misbrugsstoffet, og derefter ved positivt eller inkonklusivt svar har udført analysen med massespektrometri, som er guldstandard.

Når man rekvirerer en misbrugsanalyse, udløser dette automatisk analyse for og resultat afgivelse af følgende		
U-Cannabis	U-Benzodiazepin	U-Misbrug
<ul style="list-style-type: none">• Cannabinoid (0 = ikke-påvist eller 1 = påvist)• Cannabinoid (kvantitativ ng/ml)	<ul style="list-style-type: none">• Alprazolam• Bromazepam• Chlordiazepoxid• Clobazam• Clonazepam• Diazepam• Lorazepam• Midazolam• Nitrazepam• Oxazepam	<ul style="list-style-type: none">• 2-Ethylidene-1,5-dimethyl-3,3-diphenyl-pyrrolidin, EDDP (metabolit af Methadon)• 3,4-Methylendioxyamfetamin, MDMA• 6-mono-acetylmorfin (markør for indtagelse af Heroin)• Amfetamin• Buprenorphin• Cocain + metabolit• Fentanyl• Kodein• Metamfetamin• Methadon• Morphin• Oxycodon• Oxymorphon• Tramadol

Det betyder, at man får svar på samtlige analyser i f.eks. U-Misbrug, hvis man bestiller en Fentanyl

For analyserne gælder, at der resultat afgives med 0 = ikke-påvist eller 1 = påvist, afhængigt af om en af analyserne i stofgruppen overskrider cut-off. Der er tilføjet et ekstra glas, som anvendes til at undersøge urin-kreatinin samt urinens pH. Kreatinin og pH-resultaterne afgives ikke, men anvendes som kvalitetskontrol. Hvis urin-kreatinin således er meget lav, eller urinens pH ligger uden for intervallet 4-10, kan manipulation af prøvematerialet ikke udelukkes. Misbrugsanalyserne vil i så fald ikke blive udført, og der afgives i stedet en kommentar som resultat. Analyserne udføres på ugentlig basis. Ved livsvigtig behov for analyse kan man kontakte Blodprøver og Biokemi.

I løbet af foråret forventes det, at barbiturater vil være omfattet af samme ændring. Årsagen til forsinkelsen for barbiturater skyldes manglende levering af de nødvendige reagenser.

HUSK, at ved screening med f.eks. stix bør et positivt resultat kontrolleres med ovenstående analyser, og ligeledes bør negative stix-resultater kontrolleres ved mistanke om falsk negativ pga. formodet fortynding eller anden manipulation.

Ved analysetekniske spørgsmål kontaktes

Julie Sørensen
Analyseansvarlig bioanalytiker
tlf. 23351089
julie.soerensen2@rsyd.dk

Ved spørgsmål til tolkning eller øvrige henvendelser kontaktes:

Palle Fruekilde
Analyseansvarlig biokemiker
tlf. 24845089
palle.fruekilde@rsyd.dk

Lars Melholt Rasmussen
Analyseansvarlig overlæge
tlf. 21158116
lars.melholt.rasmussen@rsyd.dk

Vælg det rigtige glas til urinprøver

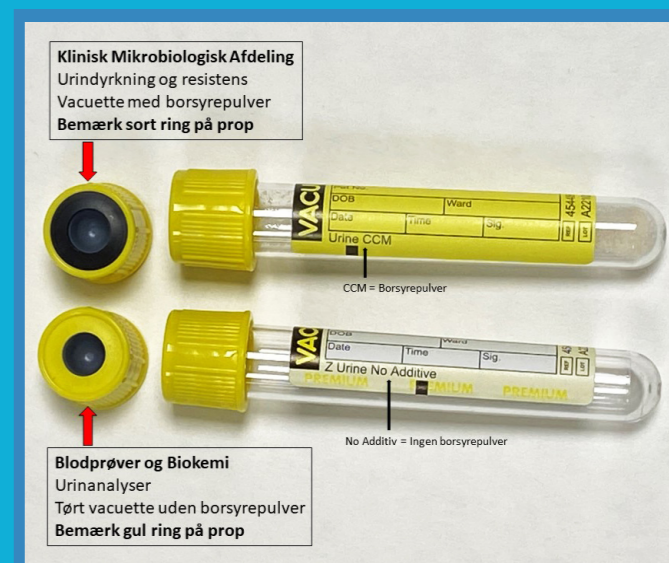
Af Charlotte Nielsen Agergaard, afdelingslæge, Klinisk Mikrobiologisk Afdeling, OUH

Klinisk Mikrobiologisk Afdeling (KMA) har indført nyt borsyre-glas til urindyrkning og resistensbestemmelse. Desværre ligner glasset til forveksling glasset uden borsyre til urinanalyser på Blodprøver og Biokemi. Der er dog en tydelig farveforskel i låget - se billedet.

I bedes være opmærksomme på at benytte det korrekte glas.

- Borsyre stabiliserer eventuelle bakterier i urinen og sikrer, at prøven kan sendes til KMA uden køl.
- Urinprøver til analyse for f.eks. protein, elektrolytter m.m. kan ikke foretages på glas med borsyre.

Ved spørgsmål kontakt: charlotte.agergaard@rsyd.dk

Rekvirering af blodprøvetagning og/eller ekg-optagelse

Af Gitte Schou Rasmussen, faglig specialist,
Blodprøver og Biokemi, OUH

Ambulatoriet for Blodprøvetagning og Ekg oplever desværre ofte, at der:

- Ikke er lagt en rekvisition ud på en prøvetagning
- Ikke er informeret om, at patienten skal booke en tid til prøvetagning på www.booking@rsyd.dk.

Siden Coronaens indtog har Ambulatoriet for Blodprøvetagning og Ekg indført FULD booking. Det betyder, at alle patienter skal have booket en tid, inden de kommer, svarende til at de skal bestille tid til et lægebesøg.

Vi oplever desværre, at mange patienter kommer uden at have booket en tid, fordi lægen har informeret dem om, at det behøver de ikke. De kan bare droppe ind, når det passer dem. Der er også en del patienter, som tror, at der er booket en tid, fordi lægen har sagt, at han/hun bestilte en prøve til dem. Disse patienter må vi enten sende hjem igen eller overbooke. Alt i alt en dårlig oplevelse for patienten.

Oplever patienterne, at de ikke kan booke, skyldes det desværre ofte, at der ikke er lagt en rekvisition ud på patienten. Ankommer patienterne, efter at deres læge har lukket for telefonisk henvendelse, kan de ikke ringe og bede om en rekvisition og må gå hjem uden prøvetagning.

Derfor en høflig henstilling herfra til, at der IKKE sendes patienter til os, uden at der er lagt en rekvisition til patienten, samt at de er informeret om, at de skal booke en tid til prøvetagning.

Kom til Åbent Hus på Blodprøver og Biokemi OG Klinisk Mikrobiologisk Afdeling den 9. maj 2023

Tirsdag den 9. maj slår vi dørene op for læger og personale i almen praksis, hvor I bl.a. får mulighed for

- at se og høre om den nyeste teknologi inden for analyse- og prøvetagningsapparat. Vi håber bl.a., vi er klar til at præsentere vores kommende blodprøvetagningsrobot for jer
- at høre, hvad der venter os alle i fremtiden, når vi flytter på det nye OUH
- at stille spørgsmål til begge laboratorieafdelinger, hvor I er meget velkomne til at indsende spørgsmål på forhånd
- at blive vist rundt på forskellige analysepladser, Prøve-modtagelsen og Ambulatoriet

Indbydelsen bliver sendt ud i slutningen af februar og vil også kunne ses i Kalenderen på Sundhed.dk

Information om tidsbestilling til prøvetagning på børn

Af Gitte Schou Rasmussen, faglig specialist,
Blodprøver og Biokemi, OUH

Book blodprøver digitalt (regionsyddanmark.dk)

Tidsbestilling til blodprøvetagning på børn 0-15 år:

- Forældre skal ringe og bestille en tid i Ambulatoriet på H.C. Andersens Børne- og Ungehospital.
- Sekretærene træffes alle hverdage fra kl. 08.00 - 15.00 på tlf.nr.: 65 41 20 77.
 - Prøvetagningen på børn op til 15 år, foregår i Ambulatoriet på H.C. Andersens Børne- og Ungehospital, Kløvervænget 23C, Indgang 60, stuen, 5000 Odense C.

Som udgangspunkt anbefales smertestillende plastre forud for prøvetagning på børn over 6 måneder. Disse skal sættes på i hver albuebøjning en time før prøvetagning og kan købes på apoteket. For vejledning til påsætning af smertestillende plastre kan der bestilles pjecer til udlevering via Bestillingssedlen til utensilier. Patienterne kan også henvises til vores hjemmeside: ouh.dk/pjecerblodprover, hvor pjecen ligger tilgængelig.

Tidsbestilling til blodprøvetagning på børn 15-18 år:

Unge mellem 15 og 18 år kan selv vælge, hvor de ønsker at få udført prøvetagning.

- Unge over 15 år, der har NemID/MitID, kan foretage tidsbestilling på www.booking.rsyd.dk.
 - Prøvetagning vil foregå i Ambulatoriet for voksen prøvetagning, Kløvervænget 47, 5000 Odense C, indgang 40.
 - Unge mellem 15 og 18 år, som ønsker prøvetagning i Ambulatoriet på H.C. Andersens Børne- og Ungehospital, kan bestille tid alle hverdage kl. 08.00-15.00 på tlf. 65 41 20 77.
 - Prøvetagning vil foregå i Ambulatoriet på H.C. Andersens Børne- og Ungehospital, Kløvervænget 23C, Indgang 60, stuen, 5000 Odense C.

Calprotectin;F

kan nu rekvireres i WebReq og prøvetagningsæt bestilles via Bestillingssedlen til utensilier. Det betyder dog ikke, at analysen skal rekvireres oftere! Læs mere om calprotectin i informationen fra Klinisk Biokemisk Afdeling i Svendborg, udsendt den 20.01.2023

Mailadresser til LKO-nyhedsbreve og øvrig laboratorieinformation

Hvis I har skiftet mailadresse eller er en nyoprettet praksis, så husk at sende en opdatering med den nye mailadresse til: ode.biok.lko@rsyd.dk